

УДК 373.3.091.018.43(045) УДК 373.3.091.018.43(045)
DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.344550>

Тетяна Гуркова, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти
Комунального закладу “Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти” Запорізької обласної ради
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8128-664X>

Олександр Мельник, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти
Комунального закладу “Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти” Запорізької обласної ради
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5802-6727>

Олена Нікулочкіна, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри початкової освіти
Комунального закладу “Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти” Запорізької обласної ради
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0972-3729>

Світлана Покрова, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти
Комунального закладу “Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти” Запорізької обласної ради
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5208-4635>

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті представлено результати вивчення стану впровадження дистанційної форми навчання в початковій школі у закладах освіти Запорізької області. Виокремлено педагогічні умови впровадження такої форми навчання. Особливу увагу приділено аналізу платформ для проведення онлайн уроків, способів фіксації результатів навчання учнів, формування в них наскрізних умінь. Предметом вивчення стало також питання підготовки вчителями додаткових матеріалів для здійснення асинхронного навчання.

Ключові слова: дистанційна форма навчання; початкова школа; синхронне навчання; асинхронне навчання; сучасні реалії; фіксація результатів навчання учнів; онлайн уроки; педагогічні умови.

Рис. 3. Літ. 7.

Tetiana Hurkova, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Primary Education Department,
Municipal Institution “Zaporizhzhia Regional Institute of Continuing
Pedagogical Education” of Zaporizhzhia Regional Council
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8128-664X>

Oleksandr Melnyk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Primary Education Department,
Municipal Institution “Zaporizhzhia Regional Institute of Continuing
Pedagogical Education” of Zaporizhzhia Regional Council
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5802-6727>

Olena Nikulochkina, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Head of the Primary Education Department,
Municipal Institution “Zaporizhzhia Regional Institute of Continuing
Pedagogical Education” of Zaporizhzhia Regional Council
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0972-3729>

Svitlana Pokrova, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Primary Education Department,
Municipal Institution “Zaporizhzhia Regional Institute of Continuing
Pedagogical Education” of Zaporizhzhia Regional Council
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5208-4635>

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR ORGANIZING DISTANCE LEARNING IN ELEMENTARY SCHOOL

This article presents the implementation study results of distance learning in elementary school of the Zaporizhzhia region educational institutions, conducted as an online survey.

The purpose is to study the state of implementation of distance learning in primary school and to identify successful practices of such learning organizations. Research methods: statistical data processing, respondents' answers comparative analysis, results visualization, results interpretation.

Study results generalized (the number of respondents – 1019 primary school teachers) and presented regarding individual issues, in particular, the distance learning organization, a platform choice for conducting online lessons, methods of recording the student learning results, the end-to-end skills formation, etc. The study subject was the teacher's additional materials preparation issue for asynchronous learning. It is especially emphasized that the armed Russian Federation's aggression against Ukraine affects significantly children's right to education. These children are in different conditions: are in permanent residence places far from the war zone, internally displaced; are abroad; are on temporarily occupied territories; are on territories from Russian occupation liberated; are constantly near or on the combat zone; were forcibly deported to Russia. Each of the groups needs a specific conditions analysis and specific specialists' support. This applies to those educational process participants, especially children, parents, and teachers, who are in stressful situations every day, fighting for their lives, being in temporarily occupied territories, or in a war zone. There is about the traditional classroom-lesson education system transformation and its alternatives search: constructs of individual learning process links, innovative educational process organization forms in accordance with the National Academy of Sciences Concept.

Discovered and characterized are the pedagogical conditions for organizing distance learning in elementary school, specifically: creating a learning-motivating educational environment, providing psychological and pedagogical support for all participants in the educational process, ensuring effective interaction among participants in the educational process, improving the qualifications of elementary school teachers regarding the issues of organizing distance learning.

Keywords: distance learning; elementary school; synchronous learning; asynchronous learning; modern realities; recording of student learning outcomes; online lessons; pedagogical conditions.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Дистанційне навчання – складний процес, який вимагає від учителя постійного самовдосконалення та адаптації до нових реалій.

Збройна агресія РФ проти України суттєво вплинула на реалізацію права дітей на освіту. Сьогодні навчання всіх учнів відбувається в різних умовах, залежно від місця їх перебування: у місцях постійного проживання далеко від зони бойових дій або внутрішньо переміщені (а також ті, хто одержав тимчасовий захист у країнах Євросоюзу); на тимчасово окупованих територіях України; на територіях, звільнених від російської окупації; що постійно знаходяться в прифронтовій зоні або в зоні ведення бойових дій; що примусово депортовані в росію чи білорусь. Кожна група потребує аналізу конкретних умов і специфічної підтримки з боку фахівців. Особливо це стосується тих учасників освітнього процесу (дітей, батьків, педагогів), які щодня знаходяться в стресовій ситуації, борються за своє життя, перебуваючи на тимчасово окупованих територіях або в зоні бойових дій. З огляду на зазначене виникає потреба у використанні сучасних підходів до організації процесу навчання, що охоплює мету й завдання, зміст і методи, засоби й оцінювання результатів освітньої діяльності, зокрема дистанційної форми.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Сучасні дослідження дистанційної форми навчання представлені широким спектром проблем. Методологічним підґрунтям і теоретичною основою визначення сутності та змісту означеного поняття є наукові праці С. Бабанського, П. Гальперіна, Г. Костюка, Н. Морзе, Є. Полат, О. Савченко та ін.

Деякі питання змісту, умов, системи організації дистанційного навчання, його реалізації в освітній процес різних ланок освіти висвітлено в роботах М. Бурди, Д. Васильєвої [1], О. Гнатюк, Т. Бріцкан,

Н. Логінової [5], О. Онопрієнко, С. Скворцової [7] та ін.

Питаннями впровадження й застосування сучасних технологій навчання, зокрема інформаційно-комунікаційних, інтерактивних, ігрових переймалися як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, якот: О. Байер, В. Вержбицький, Р. Деллінг, І. Іванюк, Т. Гура, А. Кларк, М. Мур, О. Овчарук [6], О. Рома, О. Співаковський [8] та ін.

Теоретичний аналіз вищезазначених джерел засвідчує диверсивність поглядів різних авторів на визначення сутності, принципів, змісту, впровадження дистанційної освіти в освітній процес.

Зазначаємо, що дотепер дистанційна освіта знаходиться на етапі розвитку й удосконалення, а ефективність її застосування в освітньому процесі початкової школи залежить передусім від мотиваційної готовності вчителя початкових класів працювати з учнями в синхронному й асинхронному режимі, а також рівня сформованості його інформаційної компетентності й інших чинників.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на велику кількість досліджень, присвячених проблемам імплементації дистанційної форми в навчальний процес різних ланок освіти, нерозробленими залишаються питання визначення її місця в системі початкової школи, способів організації, методичного забезпечення, обладнання, відбору засобів, у тому числі мультимедійних, що дозволить здійснювати навчання молодших школярів ефективно, пізнавально, інтерактивно.

Мета статті. Виокремлення педагогічних умов організації дистанційного навчання в початковій школі, визначення проблем й окреслення шляхів їх розв'язання.

Виклад основного матеріалу. Організація дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти України регламентується низкою нормативно-правових документів, зокрема Законами "Про

освіту”, “Про загальну середню освіту”, Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти (зі змінами, затвердженими наказом МОНУ від 09.09.2024 року №1276) тощо. У цих документах розглядаються питання наповнюваності класів, які працюють у дистанційному форматі, особливостей їх формування та функціонування в умовах воєнного стану.

З метою вивчення стану впровадження дистанційного навчання в початковій школі у закладах освіти Запорізької області та визначення успішних практик організації такого навчання у 2024 році кафедрою початкової освіти КЗ “Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти” ЗОР спільно з обласним науково-методичним центром моніторингових досліджень якості освіти проведено онлайн опитування вчителів початкових

класів щодо проблем дистанційного навчання в початковій школі. У процесі роботи використано такі методи дослідження: статистична обробка даних, порівняльний аналіз відповідей респондентів, візуалізація результатів, інтерпретація результатів.

Загальна кількість респондентів дослідження склала 1019 учителів початкових класів закладів загальної середньої освіти Запорізької області, що задовольняє необхідним умовам репрезентативності вибірки. В опитуванні взяли участь як учителі зі стажем до 10 років – 23,4 %, так і вчителі з великим педагогічним стажем понад 40 років – 8,9 %, вчителі зі стажем в діапазонах 11–20 років та 21–30 років представлені майже в однакових кількостях – 20,5 % та 19,2 % відповідно, трохи більше вчителів зі стажем в діапазоні 31–40 років – 28 % (рис. 1).

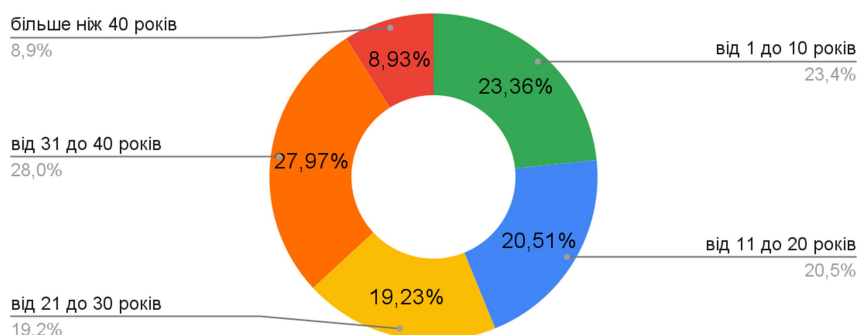

Рис. 1. Кількість респондентів за педагогічним стажем

Як засвідчує діаграма (рис. 1), під час моніторингового дослідження враховано думку педагогів усіх вікових категорій.

За місцем перебування найбільше респондентів представлено з підконтрольної Україні території Запорізької області за місцем постійного проживання – 58,4 %, серед опитаних вчителів 4,32 % знаходяться на тимчасово окупованій території Запорізької області за місцем свого постійного проживання, більше чверті запорізьких вчителів – 28,7 % знаходяться на території України поза межами Запорізької області, не за місцем постійного проживання, і 8,6 % респондентів на момент опитування знаходились за кордоном.

Цікаво, що впродовж останніх трьох років більша частина опитаних пройшли підвищення кваліфікації з проблем організації навчання за дистанційною формою, з них майже половина вчилися в КЗ “Запорізький ОІППО” ЗОР – 47,7 %, неформальну освіту отримали з цього питання 42,5 %, в онлайн провайдерів – 41,7 % та в закладах освіти у яких працює респондент – 39,2 %, водночас 6,9 % відмітили, що не зробили цього, але збираються зробити це найближчим часом, для 0,3 % тема не

представляє інтересу, а серед іншого – 1 % було вказано конкретних освітніх провайдерів, у яких вчителі підвищували кваліфікацію з цього питання. Отже, констатуємо, що більшість педагогів теоретично підготовлені для роботи в дистанційному форматі.

У переважній кількості закладів освіти щодо організації дистанційного навчання проводиться інформаційно-просвітницька робота для вчителів початкових класів з широкого кола питань – методичних, технічних, організаційних – 79,3 %; проводиться, але тільки щодо роботи з дистанційною платформою – 17,2 %; проводиться, але тільки щодо використання онлайн сервісів – 8,9 %, така робота не здійснюється – 2,1 %. Серед іншого відмічено, що така робота в минулому 2022 році проводилась, а в поточному 2023 – ні.

Несподіваними для нас виявилися відповіді вчителів стосовно дотримання норм тривалості навчальних занять. Майже половина респондентів вказала, що завжди дотримується норм тривалості навчальних занять для учнів початкової школи – 45,9 %, інша половина переважно дотримується – 46,8 %, інколи дотримуються – відповіли 4,8 %

опитаних, а таких, що не дотримуються виявилось 1,2 %. Серед іншого були відповіді які підкреслюють, що уроки проводяться за нормами МОН України або інші уточнення щодо дотримання норм проведення навчальних занять.

Нас також цікавило питання щодо використання платформ дистанційного навчання для проведення онлайн уроків та комунікації з батьками. Виявляється, серед платформ дистанційного нав-

чання вчителі початкових класів віддають перевагу таким: На урок – 70,2 %, Всеосвіта – 67,3 %, Google Classroom – 65,3 %, Google Meet – 58,6 %, Нові знання – 60,3 %, Всеукраїнська школа онлайн – 30,9 %, Мій клас – 12,7 %, Zoom – 55,8 %. Інші платформи використовують менш як п'ять відсотків кожен, а серед іншого згадувались власні сайти, месенджери та інші онлайн-сервіси – 3,4 %. (рис. 2).

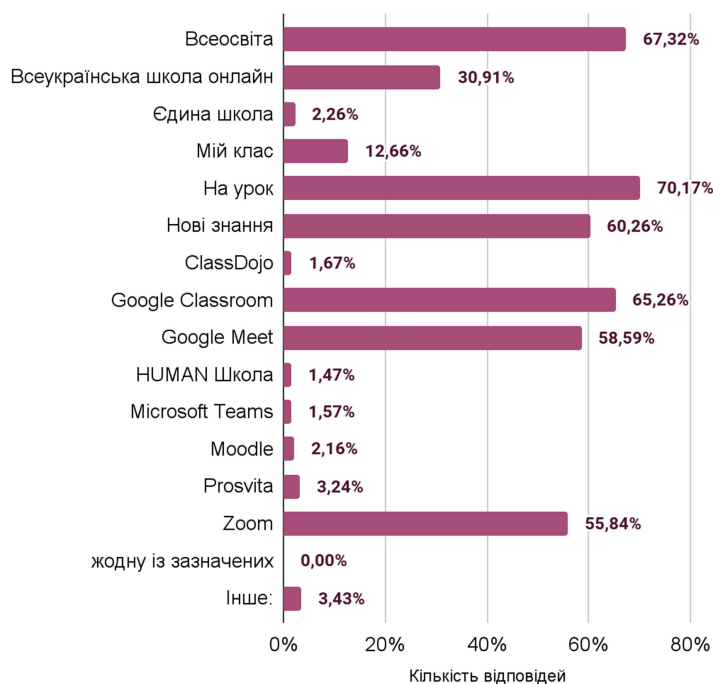

Рис. 2. Вибір учителями початкових класів платформ дистанційного навчання для проведення онлайн уроків та комунікації з батьками

Важливим вважаємо також питання фіксації результатів навчальних досягнень учнів початкової школи. Виявилось, що переважна кількість респондентів використовують для цього електронний журнал – 82,4 %, третина опитаних – 32,3 % – електронний щоденник, паперовий журнал – 14,4 %, паперовий щоденник – 9,7 %. При цьому тільки електронні журнал та щоденник використовують 25,9 %, а електронний та паперовий журнал одночасно – до 5 %, електронний журнал та паперовий щоденник – до 4 % опитаних. Серед іншого було відмічено зошит, журнал та щоденник спостережень, власний нотатник та електронна онлайн-таблиця, або фіксують досягнення, залишаючи коментарі до завантажених учнями робіт.

Професійні практики, які системно застосовують у своїй педагогічній діяльності вчителі початкових класів, мають відповідати меті початкової освіти відповідно до Концепції Нової української школи [4] й Державного стандарту початкової освіти [3]. Як відомо, метою початкової освіти відпо-

відно до Держстандарту є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості. Саме тому, нас цікавила думка вчителів про те, як під час дистанційного навчання відбувається формування наскрізних умінь молодших школярів.

На думку вчителів початкових класів, найбільш ефективно формуються такі вміння як критичне та системне мислення – 44,7 %, уміння висловлювати власну думку усно і письмово – 42,2 %, творчість – 30,3 %, читання з розумінням – 27,4 %, співпраця з іншими особами – 24,9 %, ініціативність – 24,5 %, інші вміння було відмічено в діапазоні від 5,4 до 22 відсотків. Понад двох відсотків респондентів відзначили, що ніякі вміння ефективно не формуються.

Отже, аналіз результатів дослідження дозволив виокремити педагогічні умови ефективного впровадження дистанційного навчання в практику ро-

боти початкової школі. Зазначимо, що умова – це, перш за все, філософська категорія, що виступає як простір багатовимірних зовнішніх об'єктивних взаємозв'язків і відображає ставлення предмета до явищ навколишньої дійсності, без яких він існувати не може. Необхідно розрізняти умову та причину. Причина безпосередньо породжує будь-яке явище чи процес. Умова це те середовище, у якому явище чи процес не тільки виникають, але й існують і розвиваються [2, 957].

Однією з умов ефективної організації дистанційного навчання в початковій школі вважаємо створення освітнього середовища, що мотивує до навчання. Це, перш за все, розроблення й адаптування навчально-методичного забезпечення відповідно до специфіки дистанційного навчання, зокрема створення якісних електронних освітніх матеріалів (відеоуроків, презентацій, інтерактивних вправ тощо), рекомендацій для батьків щодо організації та проведення дистанційних занять, а також забезпечення доступності матеріалів та відповідності їх віковим особливостям молодших школярів. Останнє передбачає варіативність завдань, можливість вибору учнями рівня складності, підготовку вчителем додаткових матеріалів для поглибленого вивчення та підтримки учнів, які потребують допомоги. Це дозволить забезпечити індивідуалізацію та диференціацію навчання, враховуючи рівень підготовки учнів і темп засвоєння ними програмового матеріалу. Важливим також є використання різноманітних цифрових інструментів та платформ, що забезпечують активну взаємодію учнів між собою та з учителем, включення ігрових елементів, віртуальних екскурсій, вікторин, проєктної діяльності для підвищення зацікавленості та підтримки пізнавальної активності здобувачів освіти.

Не менш важливим є психолого-педагогічний супровід усіх учасників освітнього процесу, що теж виокремлюємо як необхідну педагогічну умову організації дистанційного навчання в початковій школі, розглядаючи її комплексно, з позиції дітей, батьків і педагогів. Для дітей, на нашу думку, найважливішим є допомога у подоланні стресу, тривожності та відчуття самотності, пов'язаних з вимушеною ізоляцією, та соціалізація в онлайн форматі. Допоможуть індивідуальні або групові онлайн-бесіди, колективні онлайн-ігри, віртуальні перерви, проєктна діяльність у малих групах та інші активності, що підтримують зв'язок між однокласниками. Не слід забувати також про формування в дітей в умовах віддаленого формату навичок самоорганізації, тайм-менеджменту, роботи з навчальними матеріалами, створеними за допомогою різних цифрових інструментів.

Сутністю психолого-педагогічного супроводу батьків, діти яких навчаються в дистанційному форматі, є, перш за все, емоційна підтримка, що

полягає в допомозі з боку вчителів, психологів, соціальних педагогів у підвищенні рівня стресостійкості у зв'язку з подвійним навантаженням (робота, допомога дитині в навчанні), вирішенні конфліктних ситуацій, де вчитель виступає в ролі медіатора. Важливим також є надання батькам рекомендацій щодо організації робочого місця дитини, дотримання режиму дня, регулярне інформування про успіхи дитини в навчанні й розвитку. Тут допоможуть тематичні ресурсні зустрічі педагогів, батьків і дітей, спільні справи, віртуальні кав'ярні замість традиційних батьківських зборів.

Системної психолого-педагогічної підтримки під час організації дистанційного навчання в початковій школі потребують також педагоги. Ключовими аспектами такої підтримки є допомога в подоланні професійного вигорання, стресів, інших психологічних навантажень. Акцентуємо увагу також на необхідності методичної підтримки вчителів, зокрема надання рекомендацій щодо адаптування навчальних програм в умовах дистанційного навчання, особливостей синхронного й асинхронного режимів, створення цікавого освітнього контенту, що мотивуватиме дітей до навчання, використання інтерактивних платформ тощо.

Якісна організація навчання дітей у початковій школі неможлива без ефективної взаємодії між учасниками освітнього процесу. Пріоритетна роль у налагодженні такої комунікації належить учителю, який має продумати чіткі канали зв'язку між учителями, учнями та їхніми батьками. Саме на вчителя покладено місію формування єдиного освітнього простору, де кожен учасник відчуватиме себе значущою частиною спільноти. Стосовно реалізації цієї умови, слід зазначити, що в кожного вчителя є свій рецепт і досвід такої діяльності. Це й регулярні онлайн-зустрічі, тематичні індивідуальні та групові консультації, де класовод інформує батьків щодо розкладу занять, специфіки дистанційної форми навчання, системи завдань і розміщення їх на платформі, прогресу в навчанні дітей, вікових особливостей їх розвитку тощо. Необхідним також є систематичний розвиток в учнів і батьків навичок безпечного й ефективного використання цифрових технологій навчання, зокрема вміння працювати з онлайн-платформами, використовувати освітні ресурси, дотримуватися етичних норм у віртуальному середовищі.

Створення освітнього середовища, що мотивує до навчання, психолого-педагогічний супровід усіх учасників освітнього процесу, налагодження ефективної взаємодії між учасниками освітнього процесу вимагає від учителя постійного професійного розвитку через підвищення кваліфікації з проблем організації дистанційного навчання в початковій школі, що є ключовою педагогічною умовою ефективності впровадження цієї форми навчання. Тут важливо постійно підвищувати особистий рівень

володіння інформаційно-комунікаційними технологіями для підготовки матеріалів до асинхронного

навчання. Констатуємо, що тут завжди буде простір для самовдосконалення.

Рис. 3. Вибір учителями видів навчальних матеріалів для здійснення асинхронного навчання молодших школярів

Як відомо, підготовка до проведення занять у дистанційному форматі вимагає від учителів додаткових зусиль. Учителі готують різні матеріали для здійснення асинхронного навчання, добирають мобільні застосунки, навчальні відео тощо. Найпопулярнішими є презентації до уроків – 81,4 %, покликання на навчальні відео з мережі – 76,5 %, інтерактивні вправи – 73,6 % та тести – 70,7 %. Більш, ніж половина вчителів готують також відеозаписи пояснення нового матеріалу – 54,6 %. Інші матеріали готують від 20,8 до 40,3 відсотка вчителів. Серед іншого було зазначено, що вчителі не використовують асинхронний режим – 2,2 %, а більшість з навчальних матеріалів використовують у синхронному режимі (рис. 3).

Необхідним є також цілеспрямоване підвищення кваліфікації з проблем роботи в дистанційному форматі із сучасними засобами навчання. Ми запропонували вчителям оцінити засоби навчання, які вони використовують найчастіше, і які, на їхню думку, найбільш підходять для онлайн-уроків у початковій школі (5 – найбільше підходять, використовую часто; 0 – не використовую). Для оцінювання вибрали конструктори інтерактивних вправ LearningApps, WordWall, H5P, Interacty, PurposeGames. Виявилось, що серед запропонованих конструкторів інтерактивних вправ лідерами є LearningApps з середнім балом за 5-тибальною шкалою 3,95 (не використовують 7,6 %) та WordWall – 2,76 (не ви-

користовують 26,7 %). Такі конструктори як H5P, Interacty, PurposeGames не використовують 54,6 %, 46,8 % та 53 % відповідно.

Серед сервісів для підготовки інтерактивних відео найпопулярнішими виявилися Edpuzzle – 1,8 (не використовують 44,1 %) та PlayPosit – 1,6 (не використовують 48,6 %). Такі сервіси як H5P та Nearpod не використовують 54 % та 55,1 % відповідно.

Серед інструментів для проведення миттєвих опитувань в онлайн-режимі найвищу оцінку від педагогів одержали Google Forms – 3,2 (не використовують 21,1 %) та Kahoot – 2,3 (не використовують 34,3 %). Такі інструменти як Mentimeter, Quizizz та Plickers не використовують 45,6 %, 41,9 % та 53,2 % відповідно.

Таким чином, результати дослідження засвідчують, що поточний рівень володіння вчителями сучасними інформаційними та інформаційно-комунікаційними технологіями є недостатнім. Педагоги мають обмежений досвід у використанні різноманітних онлайн-інструментів, що підтверджується низьким відсотком їх використання. Це створює нагальну потребу в систематичному підвищенні їх кваліфікації, що охоплюватиме цілеспрямоване навчання роботі з різними цифровими інструментами, які можуть значно покращити ефективність дистанційного навчання в початковій школі.

Висновки. Отже, проблема дистанційного навчання в початковій школі залишається актуальною в сучасних реаліях. Педагогічними умовами організації дистанційного навчання в початковій школі, на нашу думку, є створення освітнього середовища, що мотивує до навчання, психолого-педагогічний супровід усіх учасників освітнього процесу, ефективна взаємодія між учасниками освітнього процесу, підвищення кваліфікації вчителів початкових класів з проблем організації дистанційного навчання. Під час дистанційного навчання особливу увагу необхідно приділяти практичній спрямованості освітнього процесу, створенню реальних можливостей застосування учнями набутих компетенцій. Сучасні учні молодшого шкільного віку не уявляють процес навчання без цифрових пристроїв, з народження використовують підключені до Інтернету девайси. Це зумовлює необхідність у процесі навчання використовувати засоби ІКТ, тому проблема ідентифікації, розрізнення, класифікації форм і засобів організації навчання на сучасному етапі розвитку педагогічної науки залишається актуальною.

Процес навчання й вікові особливості учнів потребують вибору відповідної адекватної форми навчання й форми організації навчання, визначають її характер: місце у системі освіти, процесі навчання, змінну тривалість, рухливу структуру, способи організації, методичне забезпечення, обладнання тощо. Різні комбінації цих компонентів дадуть можливість використовувати різні форми, що дозволить здійснювати навчання молодших школярів цікаво, пізнавально, інтерактивно.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі полягають в удосконаленні планування й здійснення освітнього процесу учнів у дистанційному форматі з урахуванням їх дистанційної ізоляції, пошуку шляхів забезпечення соціально-психологічного благополуччя дітей і педагогів, особливо в умовах війни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурда М., Васильєва Д. Стан дистанційного навчання математики у 2020–2021 роках. *Математика в рідній школі*. 2021. № 4. С. 2–6.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови [з дод. і допов. / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел]. Київ : Ірпін'я : ВТФ "Перун", 2005. 1728 с.
3. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://cutt.ly/rwA4IE4W>
4. Концепція "Нова українська школа". Інформаційний збірник МОН України. URL: <https://cutt.ly/dwA4zVDZ>
5. Логінова Н.А. Формування проєктувальної компетентності вчителів в умовах дистанційного навчання. *Імідж сучасного педагога*. 2022. № 4(205). С. 105–108.
6. Овчарук О.В., Іванюк І.В. Результати онлайн опитування "Потреби вчителів у підвищенні фахового рівня з питань використання цифрових засобів та ІКТ в умовах карантину": аналітичні матеріали. Київ : ІТЗН НАПН України, 2020. URL: <https://cutt.ly/FwA4kpSz>

7. Сковцова С., Бріцкан Т. Організація дистанційного навчання математики учнів початкової школи в умовах воєнного часу. *Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: 2023 (Пошук рішень в період війни)* : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. семінару. (м. Київ, 21 березня 2023р.) / за заг. ред.: О.В. Овчарук. Київ : ІЦО НАПН України, 2023. С. 157–160. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735075>

8. Співаковський О.В., Петухова Л.Є., Коткова В.В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки "Початкова освіта". Херсон : Айлант, 2011. 386 с.

REFERENCES

1. Burda, M. & Vasyliieva, D. (2021). Stan dystantsiinoho navchannia matematyky u 2020–2021 rokakh [Status of distance learning in mathematics in 2020–2021]. *Mathematics in the native school*. No. 4. pp. 2–6. [in Ukrainian].
2. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language]. (Ed.). V.T. Busel. Kyiv, 2005. 1728 p. [in Ukrainian].
3. Derzhavnyi standart pochatkovoi osvity [Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language]. Available at: <https://cutt.ly/rwA4IE4W> [in Ukrainian].
4. Kontseptsia "Nova ukrainska shkola" [Concept "New Ukrainian School"]. Information collection of the Ministry of Education and Science of Ukraine. Available at: <https://cutt.ly/dwA4zVDZ> [in Ukrainian].
5. Lohinova, N.A. (2022). Formuvannia proiektuvanoi kompetentnosti vchyteliv v umovakh dystantsiinoho navchannia [Formation of teachers' design competence in distance learning conditions]. *The image of a modern teacher*. No. 4(205). pp. 105–108. [in Ukrainian].
6. Ovcharuk, O.V. & Ivaniuk, I.V. (2020). Rezultaty onlain opytuvannia "Potreby vchyteliv u pidvyshchenni fakhovoho rivnia z pytan vykorystannia tsyfrovyykh zasobiv ta IKT v umovakh karantynu" : analitychni materialy [Results of the online survey "Teachers' needs for improving their professional level in the use of digital tools and ICT in quarantine conditions": analytical materials]. Kyiv. Available at: <https://cutt.ly/FwA4kpSz> [in Ukrainian].
7. Skvortsova, S. & Britskan, T. (2023). Orhanizatsiia dystantsiinoho navchannia matematyky uchniv pochatkovoi shkoly v umovakh voiennoho chasu [Organization of distance learning of mathematics for primary school students in wartime conditions]. *Tsyfrova kompetentnist suchasnoho vchytelia novoi ukrainskoi shkoly: 2023 (Poshuk rishen v period viiny)* : zb. materialiv vseukr. nauk.-prakt. seminaru. (m. Kyiv, 21 bereznia 2023r.) – Digital competence of a modern teacher of a new Ukrainian school: 2023 (Search for solutions during the war): collection of materials of the All-Ukrainian scientific-practical seminar. (Kyiv, March 21, 2023) (Ed.). O.V. Ovcharuk. Kyiv, pp. 157–160. Available at: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735075> [in Ukrainian].
8. Spivakovskiy, O.V., Pietukhova, L.Ie. & Kotkova, V.V. (2011). Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v pochatkovii shkoli : navchalno-metodychni posibnyk dlia studentiv napriamu pidhotovky "Pochatkova osvita" [Information and communication technologies in primary school: a teaching and methodological manual for students of the "Primary Education" program]. Kherson, 386 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 08.09.2025